

61(063)
З-464

МОЗ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКА ДЕРЖАВНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ
ім І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО

*Присвячено 10-й річниці
незалежності України*

**ЗДОБУТКИ КЛІНІЧНОЇ
ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ МЕДИЦИНИ**

Збірник наукових праць
XLIV підсумкової наукової конференції
5 червня 2001 року

Випуск 6

БІБЛІОТЕКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ
МЕДИЧНОЇ АКАДЕМІЇ
ім. І.Я. Горбачевського

Тернопіль
“Укрмедкнига”
2001

УКРАЇНСЬКИЙ ЧЕРВОНИЙ ХРЕСТ У МЕРЕЖІ УПА

В.З. Ухач

Кафедра філософії та українознавства

Розуміючи, що чітка діяльність медико-санітарної служби великою мірою впливає на моральний стан війська, командування УПА, з одного боку, намагалось будувати структуру так, аби вона якнайкраще відповідала тим важким умовам, в яких доводилося працювати повстанцям, з іншого, знайти патріотів-фахівців медичної справи, які могли б налагодити роботу. Збереглися скупі відомості про сподвижницьку працю в 1944-1947 рр. Катерини Зарицької, її наступниці Галини Дидик і тих практикуючих лікарів, які в небезпечних умовах організували і налагоджували діяльність підпільного УЧХ.

Забезпечення військових загонів УПА лікарями було організоване із студентів-медиків старших курсів, які проходили навчання на Бережанщині під керівництвом досвідчених лікарів Софрона та Яромира Олесницьких. У Труханові (Сколівщина) керівником виконкому був "Юрко" (Олександр Давиденко), терапевт і психіатр з Полтавщини. Лекції читав Василь Гранас-Ониськів. Разом з "Шуваром" (Євгеном Лужицьким) і "Мелодією" (Богданом Круком) "Юрко" організував мережу підпільного УЧХ у Карпатах, здобувши славу талановитого організатора та видатного хірурга. "Юрко" і "Шувар" – співавтори відомого "Санітарного конспекту", а "Мелодія" написав працю "УЧХ у сучасних визвольних змаганнях".

В околицях Балигорода (Лемківщина) проводилося навчання медичних сестер. У Дворжиках його очолював Остап Волинець ("Гуцул"). На Волині проводився вищий центральний медичний курс. Із записок сотника УПА Б. Кіповського дізнаємося, що курсанток було більше сотні, всі освічені. На курсах фармацевтів викладали предмет "Лікувальні зела". У 1947 р. К. Зарицьку заарештували. У 1968 р. її перевезли з тюрми до табору суворого режиму в Мордовію. Відсидівши 25 років, К. Зарицька з О. Гусак поселились у Волочиську. Життєвий шлях цих людей став подвигом в ім'я Батьківщини.

УДК 330.18

ЛІКАРІ ЗА ФАХОМ – ЗНАМЕНИТІ ЕКОНОМІСТИ

В.М. Чистякова

Кафедра філософії та українознавства

Двоє людей, які за своєю професією були лікарями, закарбували в історії свої імена як геніальні і оригінальні дослідники-економісти – це славнозвісний сер Вільям Петті (Англія, ХУП ст.) та Франсуа Кене (Франція, ХУІІІ ст.).

В. Петті став засновником напрямку, з якого вийшла англійська класична політекономія. Йому належать відкриття статистичного методу трактування окремих економічних проблем і питань економічної політики: оподаткування, митні збори тощо. Він став також відомим широкому колу людей як лікар. У грудні 1650 р. несправедливо була звинувачена і прийняла кару через повішення молода дівчина. Коли В. Петті забирав труп для анатомічних досліджень, то встановив у дівчини ознаки життя. Вчений здійснив серію спостережень над фізичним і над психічним станом потерпілої, а також добився встановлення судочинної помилки.

Економіст Ф. Кене був водночас особистим лікарем маркізи Помпадур. Медицина займала велике місце в житті Ф.Кене, але як будь-яка талановита людина, він мав сильне захоплення проблемами політичної економії. У сучасній економічній літературі ім'я Ф. Кене пов'язане з економічною школою фізіократів, а також з "Економічними таблицями", в яких вперше була поставлена проблема народногосподарських пропорцій. Проблема як наукова стає надзвичайно актуальною в ХХ ст. Ідеї Ф.Кене покладені в основу міжгалузевих балансів. Його метод є одним із перших значних і практично важливих досягнень економічної науки.